

KORRALDUS

23.01.2026 nr DM-130467-9

Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/300591 muutmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 66 lõike 2 punkti 2, § 67 lõike 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 53 lõike 2 punkti 3, § 61 lõike 1 ning tuginedes Kiviliiv OÜ 12.12.2024 esitatud keskkonnaloa muutmise taotlusele nr T-KL/1026917 ja Võru Vallavolikogu 19.02.2025 otsusele nr 209, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Pikendada osaühing Kiviliiv (registrikood 10270396) tähtajalise keskkonnaloa nr L.MK/300591 kehtivusaega 15 aasta võrra (kuni 27.01.2041) aadressil Võru maakond, Võru vald, Sutte küla, Tabina liivakarjäär 3 katastriüksusel (katastritunnus 87401:001:0025) Imara-Tabina liivamaardlas Tabina III liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks.

1.2. Määrata keskkonnaloale nr L.MK/300591 kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse punktis 3.2. "Kõrvaltingimuste seadmine" toodust.

1.3. Avalikustada osaühingule Kiviliiv keskkonnaloa nr L.MK/300591 muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaluba nr L.MK/300591 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse menetluskäik

2.1.1. Osaühing Kiviliiv (registrikood 10270396, aadress Üleoru, Vana-Vastseliina küla, Võru vald, Võru maakond, Eesti; edaspidi ka ettevõtte) on esitanud Keskkonnaametile taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 12.12.2024 numbriga DM-130467-1) Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa (keskkonnaluba nr L.MK/300591) kehtivusaja pikendamiseks 15 aasta võrra. Esmataotlus on registreeritud KOTKAS-s 12.12.2024 menetluse nr M-130467 juurde. Keskkonnaluba taotleti aadressil Sutte küla Võru vald Võru maakond riigile kuuluval kinnistul Tabina liivakarjäär 3 (katastritunnus 87401:001:0025).

Mäeeraldisel pindala on 9,19 ha, teenindusmaa pindala on 12,51 ha. Taotlusega soovitakse pikendada loa kehtivusaega 15 aasta võrra ehk kuni 27.01.2041. Mäeeraldisega on hõlmatud Imara-Tabina liivamaardla (reg. kaardi nr 38) tehnoloogilise liiva aktiivse tarbevaru plokk 8, ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokk 9 ja täiteliiva aktiivse tarbevaru plokk 10. Tabina III liivakarjääri mäeeraldis asub Võrumaal Võru vallas Sutte külas, Võru-Kääpa-Obinita maantee ääres.

Maastikuliselt asub Tabina III liivakarjääri mäeeraldis Võru-Petseri ürgoru lõunakaldal, mille laius on 1-2 km. Nii ürgoru teket kui mäeeraldisel künklikku pinnareljeefi on seostatud jääjärgsete vooluvete erosiooniga. Tabina III liivakarjääri mäeeraldis paikneb Devoniterrigeensete setete levikualal. Mäeeraldisel maa-ala on liigestatud reljeefiga (seljandikud, künkad, loodekagusuunalised salkorud). Jääajal on moreen alalt praktiliselt eemaldatud.

Geoloogilise uuringu teostaja: OÜ J.Viru Markšeideribüroo (registrikood 11644539). Aruande nimetus: „Imara-Tabina liivamaardla Tabina III uuringuruumis tehtud geoloogiliste tööde kohta (varu seisuga 01.01.2008)“. EGF number: 7990.

Aktiivne tarbevaru kinnitati Tabina III liivakarjääri mäeeraldisel 17.07.2008 keskkonnaministri käskkirjaga nr 950 järgmiselt:

- Plokk 8, tehnoloogilise liiva aktiivne tarbevaru 9,19 ha pindalal 678 tuh m³ (61,6 %), sh allpool põhjavee taset 138 tuh m³ (20,3 %);
- Plokk 9, ehitusliiva aktiivne tarbevaru 9,19 ha pindalal 110 tuh m³ (10,0 %);
- Plokk 10, täiteliiva aktiivne tarbevaru 9,19 ha pindalal 312 tuh m³ (28,4 %), sh allpool põhjavee taset 92 tuh m³ (29,6 %).

Kaevandatav varu on plokis 8 (tehnoloogiline liiv) 549 tuh m³, plokis 9 (ehitusliiv) 89 tuh m³, plokis 10 (täiteliiv) 254 tuh m³. Tabina III mäeeraldisel esinevat tehnoloogilist liiva saab kasutada klaasiliivana. Taotluse kohaselt saab ehitusliiva nõuetele vastavat maavara kasutada teede ehituses ja üldehitustöödel ning madalakvaliteedilist täiteliiva saab kasutada täitematerjalina. Kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks ja veekoguks.

Tabina III mäeeraldisel loodepiir külgneb Tabina II liivakarjääri (keskkonnaluba nr L.MK/325834, loa omanik O-I Production Estonia AS, kehtivus kuni 09.04.2030) teenindusmaa kagupiiriga ning edelapiir külgneb Tabina IV liivakarjääriga (keskkonnaluba nr L.MK/323847, loa omanik O-I Production Estonia AS, kehtivus kuni 03.03.2029).

2.1.2. Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloe taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloe taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 995 eurot on tasutud 12.12.2024 riigilõivuseaduse § 136² lg 1 p 4 ja lg 2 kohaselt

(redaktsioon jõustus 01.07.2020).

Keskkonnaloa taotlust kontrollis maavarade registri vastutav töötaja Maa-amet (Maa- ja Ruumiamet, 18.12.2024 nr 9-3/24/15506-2).

2.1.3. Keskkonnaloa taotlus on 03.02.2025 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 08.01.2025 kirjaga nr DM-130467-3 keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmisest keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

2.1.4. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 08.01.2025 kirjaga nr DM-130467-4 Võru Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks tähtajaga 10.03.2025.

Avalikustamise käigus vastuväiteid ei laekunud.

2.1.5. Lähimaks veekoguks on Raagsilla oja (EELIS kood VEE1001200) ja sinna suubuvad kraavid koos kahe allikaga. Alale jääb ka Tabina järv (EELIS kood VEE2142800). Need veekogud on ca 450 m kirde-põhjapool. Lähim puurkaev PRK0010617 jääb umbes 920 m kaugusele. Lähim elamu on umbes 460 m kaugusel.

Taotluse alaga hõlmatud maavara paikneb osaliselt allpool põhjaveetasel. Veetasemed varieeruvad abs kõrguste 75,16–79,61 m vahemikus. Keskmine veetase on abs kõrgusel 77,56 m.

Tabina III liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaal ei asu Natura 2000 linnu- ega loodusalasid, looduskaitsealasid. Puuduvad ka kaitsealused liigid.

Lähimad liigid on kivisisalik (*Lacerta agilis*; EELIS kood KLO9127374), kelle elupaik jääb mäeeraldisest 3 m kaugusele, ning kaldapääsuke (*Riparia riparia*; EELIS kood KLO9134816), kelle pesitsusala on ca 50 m kaugusel.

10 km raadiuses on teada 1 must-toonekure elupaik (EELIS kood KLO9126830, kaugus 7,6 km). Mäeeraldisest 360 m kaugusele jääb kanakulli pesitsusala (EELIS kood KLO9128148).

Lähim Natura 2000 ala on ligikaudu 2,7 km kaugusele ida poole jääv Piusa loodusala (EELIS kood RAH0000590), mis on siseriiklikult kaitse all Piusa jõe ürgoru maastikukaitsealana (KLO1000202).

Läheduses on teada vääriselupaik männikud ja männisegametsad (VEP204031, VEP108006) esinemist, mis jäävad karjääri 250 m laiusse mõjualasse.

Lähim kultuurimälestis jääb 1,2 km kaugusele kagu suunda, selleks on arheoloogiamälestis „Kalmistu“ registrikoodiga 13753. See vahemaa on piisav, et negatiivsed mõjud välistada. Sellel alal tegevusi ei ole kavandatud, nii kaugele erinevad mõjutegurid ei ulatu.

Lähim kultuurpärandi objekt on Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse alusel teenindusmaast 1,2 km kaugusel asuv Tabina kabelimägi.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta avalikustatakse teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi. Loa andja otsustas jätta ajalehes teade avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Keskkonnaloa taotlus on 03.02.2025 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Loa andja teavitas 08.01.2025 kirjaga nr DM-130467-3 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid (vt punkt 2.1.4). Loa andja edastas MaaPS § 49 lõike 6 alusel Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 08.01.2025 kirjaga nr DM-130467-4 Võru Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Võru Vallavolikogu nõustus 19.02.2025 otsusega nr 209 keskkonnaloa muutmisega (vt p 2.1.6.).

Kuni loa muutmiseni või muutmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamisel vastuväiteid ei laekunud.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt paragrahvi 47 lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Loa andja jättis keskkonnaloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Loa andja teavitas 15.12.2025 loa muutmise otsuse ja loa eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning saatis eelnõud 15.12.2025 kirjaga nr DM-130467-8 menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (haldusmenetluse seaduse (*HMS*) § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 48 lg 1, 3 ja 4), määraes ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Loa andja tegi eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei

ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). Avalikku arutelu ei korraldatud, kuna menetlusosalised ega avalikkus ei ole esitanud loa menetluse ajal selle suhtes ettepanekuid ega vastuväiteid.

Eelnõude avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis osaühingult Kiviliiv 15.12.2025 kirjaga nr DM-130467-8 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa muutmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saamisest, hiljemalt kuupäevaks 30.12.2025.

Osaühing Kiviliiv määratud tähtja jooksul arvamust või vastuväiteid ei esitanud ega pikendanud arvamus avaldamise tähtaega.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (KMH määrus).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (KOTKAS 29.10.2025 kiri nr DM-130467-6), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevuskoht ei asu Natura 2000 võrgustiku alal;
- kaevandamisega ei mõjutata Natura 2000 võrgustiku alasid ebasoodsalt;
- eelhindamise tulemusena selgus, et leevendusmeetmete kasutamisel eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
- eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi, kuna kaevandamine toimub olemasolevat veerežiimi muutmata ja reostuse teket tuleb hoolega vältida;
- määraldisel looduslik maastik kaevandamistööde käigus hävib, kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maa-ala korrastamisega.

Keskkonnaamet jättis 12.12.2025 kirjaga nr DM-130467-7 „Imara-Tabina liivamaardla Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/300591 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algamata jätmise“ algamata KMH Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnaloa kõrvaltingimustena (vt p 3.2.).

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused loa muutmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

3.1.1. Maavara kaevandamine

Ettevõttel on olemasolev keskkonnaluba nr L.MK/300591 (seaduses ka kui *kaevandamisluba*) maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1). MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 08.01.2025 kirjaga nr DM-130467-4 Võru Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks tähtajaga 10.03.2025. Võru Vallavolikogu nõustus 19.02.2025 otsusega nr 209 (registreeritud KOTKAS-s 25.02.2025 numbriga DM-130467-5) Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotluse alusel loa väljastamisega (vt p 2.1.6).

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmekava, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmekate kohta. Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjäätmekate ei teki. Kaevandamisjäätmekateks võib kvalifitseerida kooritud katendi (kokku 57 tuh m³, sh muld 9 tuh

m³), kuid taotluse kohaselt kasutatakse katend hiljem karjääri korrastamisel või võõrandatakse maapõueseaduse § 99 alusel. Võõrandamise käigus ei toimu jäätmekäitlust, vaid katend võõrandatakse kui kaup, mis ei kuulu jäätmeseaduse reguleerimisalasse.

Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jäätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Tabina III liivakarjääri mäeeraldisel täiteliiva kaevandamine. Taotluse seletuskirjas on toodud, et OÜ Kiviliiv omab Imara-Tabina maardlal pikaajalist liiva kaevandamise kogemust. Tabina III mäeeraldisel esinevat tehnoloogilist liiva saab kasutada klaasiliivana. Ehitusliiva nõuetele vastavat maavara saab kasutada teede ehituses ja üldehitustöödel ning madalakvaliteedilist täiteliiva saab kasutada täitematerjalina. Osaühing Kiviliiv taotleb keskkonnaloa (L.MK/300591) kehtivusaja pikendamist kuna kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei jõuta kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendada ja kaevandatud maad korrastada.

Vastavalt strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Tabina III liivakarjäär asub kasutuses olevas maardlas, aktiivsel mäeeraldisel. Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusega hõlmatud mäeeraldise kasutamist on mõistlik jätkata lähipiirkonna üld- ja teedehitamiseks vajalike kvaliteetsete täitematerjalide nõudluse tagamiseks. Seega, arvestades säästva arengu põhimõtteid ja taastumatu riigivara heaperemehelikke kasutamise printsiipe, on põhjendatud taotletava Tabina III liivakarjääri maavaravaru kasutamise jätkamine.

3.1.2. Loa muutmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa muutmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).
- tegevusega ei kaasne keskkonnaohtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 12.12.2025 dokumendiga nr DM-130467-7.
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).
- loa muutmisega ei minda vastuollu riigi huviga, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.

- kohaliku omavalitsuse üksus (Võru Vallavolikogu) nõustus 19.02.2025 otsusega nr 209 (KOTKAS 25.02.2025 numbriga DM-130467-5) keskkonnaloa muutmise ja määraldisel kaevandamiseks (MaaPS § 55 lg 2 p 11). Kohalik omavalitsus tingimusi loa muutmisele ei seadnud.
- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12). KMH eelhinnangu järeldus oli, et Tabina III liivakarjääri tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.
- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 22.01.2026, MaaPS § 55 lg 3 p 1).

3.1.3. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga, mille kasutamiseks sõlmitakse rendileping peale keskkonnaloa saamist.

3.2. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille muutmise või mitte muutmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse määraldisel ja määraldisel teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.2.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Keskkonnaamet edastas MaaPS § 49 lõike 6 alusel Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 08.01.2025 kirjaga nr DM-130467-4 Võru Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Võru Vallavolikogu nõustus 19.02.2025 otsusega nr 209 keskkonnaloa muutmise ja määraldisel kaevandamiseks.

Keskkonnaamet edastas KeHJS § 11 lõike 2² alusel 29.10.2025 kirjaga nr DM-130467-6 Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Võru Vallavalitsusele, seisukoha

esitamise tähtajaga 29.11.2025.

Võru Vallavalitsus ei esitanud seisukohta Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eel hinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõule.

Keskkonnaamet edastas HMS § 49 lõike 1 alusel 15.12.2025 kirjaga nr DM-130467-8 Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa muutmise otsuse ja loa eelnõud seisukoha võtmiseks Võru Vallavalitsusele, seisukoha esitamise tähtajaga 30.12.2025. Võru Vallavalitsus määratud tähtaja jooksul arvamust või vastuväiteid ei esitanud ega pikendanud arvamuse avaldamise tähtaega.

3.2.2. Eel hinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eel hinnangu ning otsustanud 12.12.2025 kirjaga nr DM-130467-7 Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele jätta KMH algatamata. Eel hinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eel hinnangu lõppjäreldusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline negatiivne keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Tabina III liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete osakeste häiring. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eel hinnangus järgmised keskkonnameetmed, millega tuleb loa muutmisel arvestada:

- Arvestades, et tegemist on väljasuremisohus oleva liigiga, tuleb kivisisaliku elupaiganõudlust tundva eksperdiga kooskõlastada karjääri eri osade kasutusplaan ning kaasata ekspert ka korrastamisprojekti koostamisse.

Keskkonnameetme esitamisel on arvestatud keskkonnahäiringute leevendamise võimalusi.

3.2.3 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Alljärgnevalt on toodud kokkuvõtlikud kaalutlused kõrvaltingimuste lisamiseks. Kehtivale keskkonnaloale nr L.MK/300591 on kantud kolm kõrvaltingimust:

1. *Maavaramahu aruannete esitamisel on kohustus kinni pidada kasutusalade protsentuaalsest jaotusest tehnoloogiline liiv 61,6%, ehitusliiv 10%, täiteliiv 28,4%.*
2. *Lõhketööde vajaduse tekkimisel (tsementeerunud liivakivi kobestamiseks) tuleb loa omanikul esitada lõhketööde läbiviimise taotlus (kaevandamisloa muutmine).*
3. *Kaevandamisel ja kaevisel laadimisel ning transportimisel kasutatavate masinate ja mehhanismide hooldamiseks tuleb rajada mäeeraldise ja selle teenindusmaa territooriumil teenindusplats, vältimaks kütuse ja õli leket pinnasesse ja põhjavette.*

Plokkide (8, 9 ja 10) varu on võetud arvele OÜ J. Viru Markšeideribüroo koostatud aruandega „Aruanne Imara-Tabina liivamaardla Tabina III uuringuruumis tehtud geoloogiliste tööde kohta (varu seisuga 01.01.2008)“. Varud on kinnitatud keskkonnaministri käskkirjaga 17.07.2008. a nr 950. Kuna eeltoodud plokkide varu pole ümberhinnatud on kõrvaltingimus nr 1 jätkuvalt asjakohane ja jäetakse kehtima muutmata kujul.

Taotluse seletuskirjas ei ole lõhketööde vajadust kirjeldatud, mistõttu ei ole loale kantud kõrvaltingimus nr 2 enam asjakohane ning eemaldatakse loalt. Kui ilmneb, et Tabina III liivakarjääris on siiski vajadus lõhketöid läbi viia tuleb keskkonnaloa omanikul informeerida Keskkonnaametit keskkonnaloa muutmise korralduse ja loa eelnõu etapis.

Võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariilukordadega. Kuna kasutatav tehnika sisaldab ja kasutab töötamiseks määrdeaineid ja kütust, siis on võimalik, et esineb nende lekkeid. Reostuse vältimiseks tuleb rangelt jälgida, et kaevandamis-ja laadimiskohtades ei satuks diiselkütust ega määrdeõli karjääri põhja. Seadmete tankimine ja hooldus peab toimuma väljaspool karjääri või selleks spetsiaalselt ettevalmistatud platsil, mis on varustatud õlitõrje vahenditega. Seega on kõrvaltingimus nr 3 jätkuvalt asjakohane ja jäetakse kehtima muutmata kujul.

Kivisisalikku (*Lacerta agilis*) ei ole Tabina III mäeeraldisel inventeeritud, kuid on teada, et sobivate tingimuste tekkimisel võib kivisisalik levida uutele kaevandusaladele. Kivisisalik kuulub II kaitsekategooriasse ja selle loodusdirektiivi lisa IV liigi üldhinnang on 2019. a seisuga halb ning trend negatiivne. PN Eesti ohustatuse hinnangu järgi väljasuremisohus olev liik (EN). Taotluse seletuskirjas on öeldud, et karjääri lääneosas tekib kaevandamisel üle 2 m sügavune veekogu. Pärast kaevandamist on seega võimalik korrastada ala metsamaaks ja nõuetekohaseks tehisveekoguks. Eemaldatud katendit saab kasutada karjääris maapinna kujundamiseks.

Kivisisaliku kaitse tegevuskava järgi on karjäärade taasmetsastamine üheks ohuteguriks. Juhul kui kivisisalik on karjääri asustanud, tuleb ala säilitada avatuna ja mosaiiksena, kindlasti ei tohi liiva katta pinnasega ning ala metsastada. Liivakarjäärade metsastamisega hävitatakse avatud elupaigad, okaspuumets muudab ala varjuliseks ning kaovad päikesele avatud taimestumata liivaalad, mis on kivisisalikule sigimiseks hädavajalikud.

Lisaks muudab okaspuude varis pinnase happeliseks. Seetõttu tuleks ammendatud karjäärade rekultiveerimisel näha ette võimalus ala metsastamata jätta ja avatuna säilitada. See tähendab, et osa liivasest avatud alast jäetakse kivisisalikule elupaigana alles. Selline ala peaks olema vähemalt 10% karjääri pindalast. Munemiseks vajab kivisisalik lahtise liivaga piirkondi. Lahtine, taimestumata liiv, päikesele avatus ja mosaiikne taimestik ning elupaiga reljeefsus ongi kõige olulisemad elupaigaomadused. Lisaks mosaiiksele taimestikule on kivisisalikule positiivne mõju ka varjupaikade olemasolul (näiteks kivi- ja oksahunnikud).

Arvestades, et tegemist on väljasuremisohus oleva liigiga seab Keskkonnaamet keskkonnaloale tingimuse, et tuleb kivisisaliku elupaiganõudlust tundva eksperdiga kooskõlastada karjääri eri osade kasutusplaani ning kaasata ekspert ka korrastamisprojekti koostamisse. Seega lisatakse asjakohane kõrvaltingimus muudetavale keskkonnaloale.

Keskkonnaloa omajal tuleb võtta kasutusele kõik võimalikud meetmed häiringute vähendamiseks ning tagada, et tegevusega kaasnevad häiringud ei leviks tootmisterritooriumilt väljapoole. Eeltoodu alusel on põhjendatud antavale keskkonnaloale määrata asjakohane kõrvaltingimus. Seega on põhjendatud määrata kõrvaltingimuseks keskkonnameede, mis on nimetatud punktis 3.2.2.

Eeltoodu alusel lisatakse antavale keskkonnaloale järgmine kõrvaltingimus:

- *Karjääri eri osade kasutusplaan tuleb kooskõlastada kivisisaliku elupaiganõudlust tundva eksperdiga ning kaasata ekspert ka karjääri korrastamisprojekti koostamisesse.*

3.3. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

KMH eelhinnang

Keskkonnaamet edastas KeHJS § 11 lõike 2² alusel 29.10.2025 kirjaga nr DM-130467-6 Tabina III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõtjude eelhinnangu ja KMH algamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Võru Vallavalitsusele seisukoha esitamise tähtajaga 29.11.2025.

Võru Vallavalitsus arvamust ei esitanud.

Loa muutmise korralduse ja loa eelnõu

Keskkonnaloa nr L.MK/300591 muutmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamise käigus vastuväiteid ei laekunud.

3.4. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Geoloogilised läbilõiked
4. Korrastatud maa plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Maa- ja Ruumiamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Võru Vallavalitsus

Helen Lukas
spetsialist
maapõuebüroo

Janne Breidaks
spetsialist
loodushoiutööde osakond